

L'ART DEL PAGÈS

Lo patriotisme en Catalunya. (*)

(Continuació.)

Deu ha cridat á totes las nacions pera formar aliansa ab sa divina Iglesia; pera la nació espanyola aquesta aliansa habia d'ésser especial, habia de consistir en una complerta fusió; de manera que nutrís nostra vida nacional la mateixa sava que 'ns comuniqués la vida cristiana.

No insistiría sobre aquesta observació, que es inqüestionable pera quants han estudiat despreocupadament la historia de la nostra pàtria. Lo que si dech fer notar, es que la causa d'aquella identificació, la rahó íntima del admirable espectacle que dona nostre poble, creixent y desenrotllanse al escalf del sentiment religiós, ha d'atribuirse á la predilecció ab que fou mirat per la Verge, triantlo com heralt de sa honor. Ella lo triá al convertirse en sa Evangelisadora, visitantlo ja durant sa vida mortal; y Espanya mostrá agrañida que acceptaba l'encàrrech, aixecant en totes sas comarcas los penons triufants de son culte, bonicament enlassats ab las penyoras de son patrocini. Per aixó veuréu irradiar aquest patrocini y aquells cultos en tot lo perllongament dels segles, y esparramar sa lluminosa estela, com lo géní fulgurant de la pàtria, en totes las vicissituds de sa historia.

Concretantnos á la de Catalunya, si 'l temps nos ho permetés, encara que pressament, sas épocas fásticas, las que dibuixan los rasgos mes preeminents de nostra fisonomía, en cada una d'ellas veuríam surar una necessitat social enlayrada, á la que estaban subordinadas las demás; y en totes ellas, sens excep-

(*) Vegis lo número 328.

ció, trovariau á nostra Patrona ajudant poderosament á la missió patriòtica de satisferla.

En lo período que seguí á la propagació evangélica en nostre pays, la gran obra nacional consistía en pacificar los esperits y assimilar á rassa tan diferents com la indígena ab los grechs, cartaginesos, romans y goths que successivament la invadiren; y aquesta tasca laboriosa y delicadíssima tots sabem que fou obra exclusiva de la influencia religiosa, fonent los cors de tots en una mateixa amor á Jesucrist y á sa amorosa Mare. Aquesta Imatge que aquí venerém y que allavors ho era á Barcelona ab los noms de Jerosolimitan ó la Morena, veigé anularse al peu de son altar las envejas y odis mes enconats, deguentse á son sobirà ascendent la reconciliació desitjada (1).

Y al arribar la segona gran etapa de nostra historia, quan entra en los designis providencials purificar á nostra rassa dels elements estranys y castigar la prevaricació y abandonar en que havian degenerat los goths; quan Deu desde sas alturas fa llampegar sa ira en la impetuosa invasió serrahina, los verament catalans no saben pas rendirse; sino que deixant al enemich las terras baixas, buscan en los afraus de sas montanyas un baluart pera sa independencia y organisan desde allí aquella lluyta de titans, anomenada restauració pirenaica, tal vegada menys celebrada, pero no menys heróica que la restauració cantábrica. Los de Barcelona, n' obstant al deixar sas llars no 's conforman á deixarhi en ellas á la benvolguda Imatge que simbolisa las amors mes purs de son ánima, y, guiats per superior instinct, la posan á cubert de profanacions, venint á amagarla en lo mes fragós y arriscat d' aquesta montanya. Comensa la lluyta y desde alashoras y durant segles, una es la necessitat Suprema de la pátria: la reconquesta, la reconquesta á tota costa; pero la reconquesta en tals condicions que semblaba un somni, un impossible. No entraré en detalls; pero 'm permetaré una observació, no sé si encertada, que deixo als entesos en estrategia guerrera. En la llarguissi-

(1) Los datos que 's citan han sigut presos de la obra que porta per titul: *Montserrat: son passat, son present y son pervindre. Història composta en vista dels documents existents en l' arxiu del Monestir per l' Abad del mateix M. I. Sr. D. Miquel Muntadas* 1871.

Haventse tingut de preparar aquest discurs en molt poch temps y essent son objecte moral y no de crítica històrica, sembla que la autoritat d' aquell libre es suficient pera lo present cas; encara que sens ánim de prejudicar las questions que están encare pendents de solució definitiva.

ma guerra de que estém parlant los actes de valor personal, los combats épichs s' hi trovan á cada pas; pero las grans concepcions militars, los plans complexos y d' enmaranyada combinació apenas se 'ls veu en lloch. Per aixó es mes d' admirar per atrevida, per científica y trascendental en resultats, la operació portada á cap per un grapat d' héroes cristians, que, mentres lo important de son exércit continuaba acorralat en los Pirineus, corren fins aquí, s' apoderan d' aquesta montanya, fabrican en ella cinch castells que la fan inespugnable y adquireixen d' aquesta manera en lo cor de Catalunya una admirable posició tattich-defensiva y estratéigich-ofensiva, que 'ls compensa de sa inferioritat numérica, té al enemich en alarma contínua y fá avansar la restauració de mes d' una centuria. ¿Y no vos sorprén la coincidencia? No veyéu en ella com la segona part del obsequi prestat un segle avans per los barcelonins á sa Imatge mes venerada en las angustiosas horas de la emigració, venint á amagarla entre aquest rocám? Aixís ho cregueren nostres passats, y d' aquí que al tenir algun temps després la sort de trovarla, fou desde alashoras y entusiastament proclamada la *Verge de las batallas*, y la associan á totas sas empresas, portantla com arca santa en sos campaments é invocantla fervorosament avans del combat; y després de la victoria donan testimoni de son eficás patrocini, consagrantla los trofeus guanyats al enemich y rendint á sos peus las banderas que en los camps de la gloria guiabán á sas hosts vencedoras.

(Continuará.)

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

La materia colorant del rahim.

La preferencia dels vins fortament colorats, y la dificultat de trovarlos sempre al gust de nostres desitjos, ha portat després de molt temps als enólechs, á examinar los medis d' augmentar lo color del producte fermentat del rahim.

De Fransa coneixém los travalls del doctor Prunaire, sobre aquest assumpto, aixís com los diferents medis que 'l mateix ha preconisat; d' altres especialistas no menos distingits hem

llegit documents interessants en aquesta cuestió; y l' estudi de la materia colorant que conté lo rahim (la enocyanina) ha donat lloch per cert á grans discussions.

La *enocyanina*. Aquest nom está format dels termes grechs *vi* y *blau*; es una substancia que procedeix de las películas del rahim, que es blava quan está pura, y que 'ls ácits continguts en lo most lo fan tornar vermell; es l' únich principi que colora 'ls vins negres, y sa major ó menor intensitat, depen de la varietat del rahim, del modo de la fabricació; aixís com del aygua y ácits lliures que continga 'l caldo, y segons siga 'l terreno en que vegeti 'l cep, mes ó menos ferruginós en sa composició.

La extracció donchs de dita materia colorant dels residuos de la vinificació, ha cridat la atenció preferentment de cert número de sabis que, suposan que aquest colorant natural que provenia exclusivamen del rahim, pot ser empleat llegítimament pera millorar los vins débils.

No devém nosaltres examinar aquest punt delicat de nostra jurisprudencia que condemna precisament tota coloració artificial, y volém solament avuy fer present algun procediment pera la extracció de la enocyanina, com se n' ocupan en un pays vehí.

Al altre costat d' Italia, la lley no autorisa á considerar que hi haja engany en la naturalesa de berema, perque un vi hagués sigut remontat de color per medi d' un element procedent del mateix rahim.

Alguns professors italians han efectuat á aquest objecte algunas experiencias, de las quals nos ocuparém en part y breument.

Seguint donchs, la fórmula del doctor Raviza podrém encara recullir lo color perdut del rahim sens aumentar la cantitat, de la manera següent:

Sepárintse las películas dels grans dels rahims; colóquintse aquestas en un morter de pedra y se las va humitejant ab aygua acidulada d' ácit tártrich. Després de tractadas aixís se las posa en una bota ab esperit, aygua y del ácit en la proporció que marca en sa corresponent fórmula.

Després de tres dias que s' ha operat la barreja, s' obtindrà un bonich colorant; podent renovar-se la operació prenent per cada 20 kilógrams de películas 20 litres d' alcohol y un poch menos d' aygua, obtenintse d' aquesta manera un colorant ab lo que podem aumentar de 4 á 5 per cent de color primitiu.

Peró á dir la veritat, aquet método no sembla sernos ente-

rament nou; si las dosis d' alcohol, ácit y aygua son ben determinadas, donchs se sab ja molt temps que la enocyanina es soluble en l' alcohol, y pot ser extreta per medi d' aquest agent dels residuos de la vinificació. No obstant moltes vegadas s' ha trovat certa dificultat pera fixar lo color vermell, y ab frecuencia s' ha arribat á recullir un licor poch franch y d' un tint bastant débil.

L' ácit tártrich adicionat ha remediad aquet inconvenient, ja que s' ha observat que la energía disolvent, aumenta ab la presencia de dit ácit, verificantse mes intimament la combinació.

Un dels datos donchs, que per medi del análisis qualitatiu y quantitatiu deuriam obtenir en cada una de las zonas vinícolas, es la proporció que en dit ácit lliure existeix en nostres caldos naturals.

Nostres ilustrats lectors compendrán aixís las diferencias que en los productos ha d' advertirse, donchs clar está que en todas las variedades del cep, lo rahim no 's trova compost d' igual número ó cantidad d' elements que entran en sa composició, apart de que 'l clima que sol diferir d' un á altre lloch y fins lo cultiu que 's diferencia entre heretats contiguas, han de coadjuvar senyalant mes aquestas diferencias.

Per precisió, los laboratoris agronómichs, que per iniciativa del Govern sembla aviat van á instalarse en las Provincias, han de resoldre problemas avuy d' inmensa utilitat pera 'ls agricultors, y per medi del análisis de las cendras dels vins de cada regió, vindrém en coneixement exacte de las cantidades que de dit ácit convindrà adicionar en los vins de cada zona, y fins en cada propietat; aixís com d' altres materias, quals cantidades resultan nulas ó deficientes.—J. F.

Ulldecona Juny de 1888.

Estat de las vinyas. (*)

Lo estat general de la vinya es molt bonich y marxa avuy per avuy á satisfacció de tothom.

Lo rahim grana ya, y si be al acte de llensar la fló hi va haber alguna mica de alarma al veurer que purgaba molt, avuy que ya ha acabat de purgar, si be los rahims sembla que han quedat alguna mica clars, no hi ha cap dupte que quan los grans

(*) Del periódich quinzenal *La Comarca del Noya* que 's pública á Sant Sadurni, corresponent al 24 del mes que som.

tindran tot son creixement quedaran prou apinyats per sa millor maduració. Aixó que acabém d' observar no ha sigut cap inconvenient per la vinya, ni per res haurá mermat la cullita, sinó que son petits detalls que per obligació de cronistas 'ns tenen obligats á fer notar.

A causa dels escalibots y dias plujosos d' aquesta última quinzena, se veuen algunas tacas de mildiu, particularment en lo brot mes tendre, lo que fa pensar que si las humitats se repeteixen vindrá una forta invasió de dita malaltia, y dihem forta porque sabem un cep que de cinquanta fullas que porta, ne te quaranta cinch de tacadas de mildiu. Després d' aquest cep, que citém com un exemple, lo mildiu está localisat tal vegada á dos ó tres fullas en cada vinya, pero apesar de aixó ya n' hi ha prou pera donar la senyal de alerta.

La filoxera avansa de un modo alarman y cada dia se manifestan nous focos. Després de nostra última revista, s' han confirmat tres focos á cal Bou de la Laberut, propietat del Senyor Conde de Olsinellas, quals focos los han arrancat y cremat com aixís mateix ho ha fet també lo Sr. Romeu dels Borrulls, qual procediment no podem menos de alabar.

Se ha manifestat un altra foc prop de la Aixartell, propietat del Sr. Jover, y un altre en lo maset del Cardús, los dos en terme de Lavid. En lo terme de Terrassola, per la part del Plá del Panadés, se han vist també alguns focos, y allí está la cosa de tal manera que, segons nos diu nostre corresponsal, se pot assegurar que desde la carretera de Vilafranca en la propietat de casa Fontanals de Sabadell, fins á Santa Maria de Guardiola, es tot un pegat de filoxera.

De la part de Piera ne rebem també noticias molt tristas, en termes tals que suposan hi ha allí uns cent mil ceps perduts ya per dita malaltia. En dit terme municipal se ha observat una cosa molt notable, qual es la de que en mitx de un gran foc filoxerich hi ha uns quants ceps de *montonech* ó *parellada*, que son molt bonichs y ab bona vegetació sense senyals de tenir cap molestia, quant los ceps de altres varietats que tenen per lo voltant son ya morts. Aquesta observació es molt digne de tenirse en compte y convé que tothom observi aquest cep, porque si fos cas que presentés verdaders senyals de resistencia com sembla despendres per lo que han observat á Piera, lo problema venider de la replantació fora molt mes senzill de lo que podém esperar.

P. R.

SECCIO DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Contribucions.—Interesa als contribuyents sapigan que en la nova lley pera recaudació de las contribucions, sancionada per las Corts, s' estableix que 'l contribuyent que vulga satisfer lo pago en la Administració de Contribucions obtindrà la bonificació de un tant per cent de premi de cobranza, prévia la condició que deurá participarho á la Administració en lo primer mes de cada trimestre.

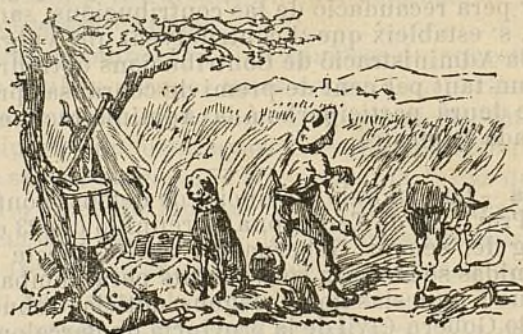
Filoxera.—La Comissió provincial de defensa contra la filoxera en la Provincia de Tarragona se reuní lo dia 23 del actual en lo despaig del senyor Gobernador, ab l' objecte de pendrer quantas midas se creguin convenientes pera combatre á aquell insecte que á aquestas horas, segons noticias rebudas últimament en lo Govern Civil de la provincia de Barcelona, se troban compromesas aquellas vinyas particularment las del partit de Vendrell, per haverse descubert en la comarca del Panadés varis focos filoxérics en lo poble de Fontrubí de una edat de dos á tres anys y en una estensió considerable.

Mildiu.—Aquesta plaga segueix fent sos estragos y estenent-se en las localitats ahont se cultiva la vinya; lo qual fa precis que la pagesia procuri aplicar á temps los remeys proposats pera combátrela, si vol cullir vi. D' altre manera, si 's descuyda la malaltia, aquesta acabará irremisiblement ab totas las plantacions de ceps.

Tempestats.—De per tot arreu se tenen noticias d' haver ocoregut tempestats, havent sigut las plujas bastant generals y també las pedregadas, las quals han destruhit molts cultius y arbrats; de modo que 'ls beneficis del aygua se 'ls han emportat los perjudicis de la pedra en moltas de las comarcas catalanas.

Vich.—Lo mercat de Sant Joan, que ja solia ser dels millors, fou molt concorregut de gent de la Plana y de altres comarcas trobantse casi plens de bestiar de totas especies, los indrets de la ciutat que 's destinan á firal. Sembla que 's feren algunas tranzaccions, deguentse sens dupte la animació tan al bon aspecte que en general ofereix la cullita del blat, com á la bona saho que tindrán los camps ab las últimas plujas, de modo que á la Plana pot casi dirse, que está remediada la necessitat de aygua que sentian los camps, no precisament los blats, que han granat bastant bé, sino la cullita de tardanerias.

CALENDARI DEL APICULTOR MOVILISTA.

JUNY.

Termina generalment á fi de mes la principal cullita, qual conservació deu ja acuparnos.

Sent la mel molt higrométrica, fem de guardarla en habitacions secas y orejadas, y si tenim sospita de que al entrá en l' extractor estaba poch madurada de lo qual es indici la mes ó menys estensió operculada que presentaba cada march, al sé tret del rusch, convindrà deixarla reposá, logrant aixís s' evapori y vagi al fons la mes espesa y quedí á la superficie la mes aigualida, poguentse separá una y altra.

La cera, provinent de brescas vellas, defectuosas y de netejas, facilment podrá ser reunida y escumada fonentla ab aygua. Cantitats relativament curtas, es mes convenient servirse del aparato conegut per *purificador solar*.

Haurem de pensar també en la conservació dels marchs ab bresca buida, ó sia tal com surten del extractor, tota vegada que molts dells han de ser retirats dels ruscos constituhint el *material* en reserva pera l' any següent. Lo pagés ha de mirarlos com eyna valiosa y deu disposá una caixa ó armari adequat per contindre'ls, ahont rebrán de temps en temps, y després de ben nets, fumigacions de sofre y sempre s' tindrà canfora á fi de lliurarlos de las papallonas y per tant del *corch*, fins á entrada d' hivern en que se podrán tenir penjats en lloch fresch y orejat, pera evitar la *floridura*.

L' atenció del apicultor es dirijida envers el resultat obtingut de cada colonia y las causas que poden haber determinat diferencias massa notables, entre duas que semblavan igualment poderosas.